

Sollefteå kommun
kommun@solleftea.se

2019-02-08
1 (19)
405-2018:6514

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Kalknäs
skola i Sollefteå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Kalknäs skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Kalknäs skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever, oberoende av könstillhörighet, har samma förutsättningar att utvecklas och lära.

Undervisning

Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att det i undervisningen ingår varierade metoder för att med regelbundenhet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas *i hög utsträckning* av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygssättning ges *i låg utsträckning*.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning samt ser till att de metoder som används kvalitetssäkras.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 maj 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (405 – 2018:6514) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

De sammanfattande skälen för bedömningen är att rektorn följer upp och analyserar skolans resultat, samt beslutar om och genomför utvecklingsåtgärder. Vidare leder och organiserar rektorn det pedagogiska arbetet i begränsad utsträckning samt har en svag ledning och styrning av det strategiska jämställdhetsarbetet vid skolan. Ett utvecklingsarbete behöver därför inledas i denna del. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Rektorns ansvar för att följa upp, analysera och utveckla verksamheten

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp och analyserar skolans resultat angående kunskaper och värdegrund. I intervju lyfter rektorn fram värdet av att ställa rätt frågor till lärarna i analysarbetet. Fokus i lärarnas analys svar tidigare år kunde vara på vad eleven har gjort mer än på lärarens och skolans arbete. Det har rektorn jobbat för att ändra, så att fokus istället flyttas till att syna den egna praktiken. I kvalitetsrapport och intervju framgår att rektorn känner väl till verksamheten i stort, samtidigt som rektorn uppger att han inte har varit tillräckligt mycket inne i klassrummen för att kunna ge en säker bild av hur undervisningen ser ut eller hur elever som har kommit längre i sin kunskapsutveckling får stimulans.

Granskningen visar att rektorn utifrån analyserna genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder. Ett exempel är åtgärder för att skapa förutsättningar för bättre samverkan mellan lärarna och elevhälsoteamet. Samtidigt har flera utvecklingsinsatser som rektorn planerat för skjutits på framtiden. Personalstyrkan inför läsåret 2018/19 är till hälften ny där behörig personal har kommit in istället för obehörig och mycket tid har gått åt till att "städa upp" efter läsåret 2017/18. I detta läge berättar rektorn att han har valt att ligga lite lågt med förändringar, för att lärarna ska få arbetsro och för att den nya personalgruppen ska få möjlighet att landa.

Granskningen visar att rektorn delvis involverar lärarna i det systematiska kvalitetsarbetet. Lärarna analyserar sin egen verksamhet och rapporterar till rektorn som skriver kvalitetsrapporten. Vid början av läsåret går rektorn genom med lärarna de förbättringsområden som han har valt utifrån analyserna, och det finns ett årshjul med regelbunden resultatuppföljning under läsåret. En avstämning har däremot inte gjorts denna höst, enligt rektorn. Av lärarintervjun framgår att rektorn lyfter upp saker till diskussion, men lärarna tycker det kunde ha varit tydligare vad de ska satsa på och hur de ska göra. Enligt elevhälsan talar rektorn däremot väldigt tydligt om vad som behöver göras.

Rektorn har 20 procent av en heltidstjänst som rektor för Kalknäs skola med fritids samt förskolechef för Kalknäs förskola. Den begränsade tid rektorn har för sitt uppdrag påverkar alla områden av rektors ledarskap. Elevhälsan uppger att de är väldigt imponerade över hur rektorn styr fast han är så lite på skolan. Rektorn berättar att han har lyft till huvudmannen att 20 procent är för lite tid för uppdraget i Kalknäs, men att han får jobba utifrån de förutsättningar som finns.

Rektorns ledning och organisering av det pedagogiska arbetet

Skolinspektionens granskning visar att rektorn delvis leder och organiserar det pedagogiska arbetet. Det är fyra personer som har hela eller stora delar av sin tjänst som lärare på Kalknäs skola. Dessa har goda förutsättningar att samverka med varandra. Lärarna berättar i intervju att informationen passerar alla och att det är snabba beslutsvägar. Vidare har rektorn gett riktlinjer kring lektionsstruktur och ledarskap i klassrummet, men i övrigt ligger det gemensamma arbetet lärarna gör tillsammans med rektorn för att utveckla undervisningen "ganska nära noll", enligt lärarna. Det har diskuterats vid konferenser, men konferenserna handlar oftast om praktiska frågor. Lärarna uttrycker att rektorn lägger över ganska mycket ansvar på lärarna i och med att de detta läsår har större erfarenhet. Rektorn uppger att tanken framöver är att lärarna ska avsätta en timme varje tisdag för diskussioner med

pedagogiskt innehåll. Rektorn kommer dock inte kunna leda diskussionerna eftersom han inte är på skolan dessa dagar.

Det finns också några lärare som har en mindre tjänst på skolan med undervisning i musik och slöjd. Dessa lärare har mycket begränsad samverkan med rektorn och andra lärare på Kalknäs skola.

Kommunikation mellan elevhälsoteamet och lärarna på Kalknäs skola har tidigare skett genom specialpedagogen som är på skolan en dag per vecka. Där har rektorn identifierat ett utvecklingsbehov och möten i elevhälsoteamet ska nu direkt efterföljas av möten mellan elevhälsoteamet och lärarna.

I intervjuer framkommer att rektorns fokus förra läsåret fick läggas på att handleda de obehöriga lärarna, vilka utgjorde merparten av lärarna på skolan. Övrigt utvecklingsarbete fick vänta. Innevarande läsår har inte introduktion av obehöriga lärare varit aktuellt.

Rektorns styrning av skolans arbete med jämställdhet

Skolinspektionens granskning visar att rektorn har en svag ledning och styrning av det strategiska jämställdhetsarbetet vid skolan. Det bedrivs ett aktivt likabehandlingsarbete, men jämställdhetsperspektivet i likabehandlingsarbetet är inte medvetandegjort.

Elever kan i intervjuer inte påminna sig att de på något sätt har jobbat aktivt med jämställdhetsfrågor i skolan. Några elever tycker att lärarna behandlar flickor och pojkar på samma sätt, medan andra tycker det är skillnad. De som upplever en skillnad är av båda könen och de uppger att det finns en förväntan på att flickor ska agera på ett mognare sätt än pojkar. Till exempel kan flickan få ansvaret om en pojke kastar snöboll på en flicka och flickan kastar tillbaka. Lärarna säger att de inte känner igen bilden bland de yngre eleverna, men att det nog är ett korn av sanning i att det är på det viset bland de äldre. Rektorn har inte hört att det ska vara så på skolan innevarande läsår, utan att det har pratats mest om pojkar när det har hänt något på rasterna.

Lärare, elevhälsa och rektorn berättar i intervjuer att de i skolans likabehandlingsarbete tar utgångspunkt i individen. De är samstämmiga i att de inte har haft något uttalat arbete kring jämställdhet inom likabehandlingsarbetet. När man arbetar med allas lika värde så ingår att det inte ska vara någon skillnad mellan könen, enligt rektorn.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan *i flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Rektors ledarskap, men att utvecklingsområden finns. Rektorn behöver stärka sin ledning i flera avseenden inom området. Skolinspektionen väljer här att lyfta fram att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete avseende skolans jämställdhetsarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever, oberoende av könstillhörighet, har samma förutsättningar att utvecklas och lära.

Av läroplanen framgår bland annat att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur dessa kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Rektorn har ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn på Kalknäs skola mer aktivt lyfter frågor om jämställdhet. Det kan behöva finnas mer reflektion och en större medvetenhet bland personalen om hur flickor och pojkar bemöts, och vilka könsmonster som finns. Det kan också behöva utformas gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektorn bör sedan följa upp att lärarna har ett jämställdhetsperspektiv i hela sina praktik.

Skolinspektionen understryker att rektorns begränsade tid på skolan är en faktor som försvårar önskvärda utvecklingsinsatser inom jämställdhetsarbetet och också inom andra områden. Även om en skola har få elever så är många av de processer och krav rektorn har att förhålla sig till desamma som på en större skolor.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

De sammanfattande skälen för bedömningen är att undervisningen på Kalknäs skola är varierad med ett aktivt lärarstöd och tydlig struktur. Syftet med undervisningen och läroplanens mål lyfts ibland med eleverna, men skulle kunna förpackas på ett sätt som gjorde de lättare för eleverna att ta till sig. Granskningen visar att lärarna generellt har tilltro till och höga förväntningar på eleverna. Det framgår också att undervisningen på Kalknäs skola är anpassad så den stimulerar och utmanar alla elever, och att eleverna till viss del får reflektera kring mål med och strategier för sitt lärande.

Granskningen visar vidare att eleverna i högre utsträckning borde få möjlighet att delta i planering och utvärdering av undervisningen. Ett utvecklingsarbete behöver därför inledas i denna del. Nedan följer skälen för bedömningarna i varje del som granskats inom området.

Målfokuserad och varierad undervisning samt aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen på Kalknäs skola är strukturerad och målfokuserad. I intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn har gett lärarna riktlinjer för hur en lektion ska vara strukturerad, och på de lektioner som Skolinspektionen observerade var det gemensamma och tydliga strukturer. Läraren gick i början av varje lektion igenom vad som skulle hända och innehållet var uppskrivet på tavlan. På morgonen gick läraren genom dagen och genomförde också andra gemensamma rutiner. På flera lektioner fanns det ett tydligt avslut där läraren oftast gav beröm och sa vad som skulle hända sedan. Avslutet var inte lika genomarbetat som uppstarten av lektionerna och ett tydligt avslut fanns inte på alla lektioner.

I intervju med lärarna framgår att de tydliggör syftet genom att lyfta läroplanens innehåll, men också att det är svårt att "linda in läroplanen i en förpackning som tilltalar eleverna". I en intervju bekräftas detta av elever som säger att "läraren ganska ofta läser ur läroplanen". På de observerade lektionerna fanns det exempel där läraren lyfte fram syftet med lektionen och kopplade till läroplanens mål för undervisningen, och det fanns lektioner där syftet var uppenbart och kopplingen till läroplanens mål tydliga även om det inte uttalades. Det handlade till exempel om lästräning, träning av grundläggande matematiska begrepp eller att öppna en lucka i "snällkalendern".

Granskningen visar att undervisningen på Kalknäs skola är varierad och balanserad vilket framgår av såväl intervjuer som observationer. Skolinspektionens lektionsobservationer visade exempel på helklassundervisning, arbete i grupp, par och individuellt. I helklassundervisningen fanns både förmedlande metoder och interaktiva metoder, där interaktiva metoder övervägde. I stort fanns en balanserad växling mellan olika arbetsuppgifter och arbetssätt.

Granskningen visar vidare att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Intervjuer med lärare och elever samt lektionsobservationer visar att lärarna jobbar intensivt för att hjälpa alla elever, att lärarna ger tydliga beskrivningar, förklaringar och instruktioner och att det är mycket dialog och interaktion mellan lärare och elever. Dialogen är på en nivå väl anpassad för respektive åldersgrupp och lärarna kopplar till elevernas vardag.

Individanpassad undervisning – stöd, stimulans och utmaning

Granskningen visar att lärarna på Kalknäs skola har tilltro till och höga förväntningar på eleverna. I intervju pratar lärarna väl om elevernas potential att utvecklas och på de lektioner Skolinspektionen observerade fanns flertalet exempel på att lärare gav elever beröm på olika sätt, både allmänt på gruppnivå och direkt riktat till enskilda elever.

Det fanns vidare exempel på lektionsinnehåll där eleverna var ivriga och gav uttryck för att det var lustfyllt. Det gällde en del av en lektion med praktisk matematik och vid en laboration i NO. Lärare berättar också att de försöker ordna material utifrån vad eleverna är intresserade av. Samtidigt fanns det observerade lektioner där eleverna visserligen i stort gjorde som de skulle göra, men där entusiasmen inte var självklar. Bland dessa var pass med individuellt arbete.

Även om det observerades exempel på att någon elev fnissade om en annan elev sa eller gjorde något fel eller udda var klimatet huvudsakligen sådant att elever vågade svara.

Granskningen visar också att undervisningen på Kalknäs skola i stort är anpassad så att den stimulerar och utmanar alla elever oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Elever ger i intervjuer en bild av att de oftast får den hjälp de behöver ifall skolarbetet upplevs för svårt. Det finns berättelser om att de ibland får vänta en stund på hjälp, men i stort finns en tilltro till att lärarna kan ge det stöd som behövs. I intervjuer med lärare och elevhälsa framgår också att skolan har ett utvecklat arbete kring anpassningar och extra anpassningar. En pensionerad lärare som jobbar deltid med stöd samt specialpedagogen som är på skolan en dag per vecka är centrala resurser i arbetet.

I intervjuer ger elever en varierad bild av vilken stimulans som ges de elever som snabbt blir klara med sina uppgifter. De kan få leka eller måla en bild, de kan få läsa bänkbok eller de kan få ett extrablad eller en svårare uppgift. Lärare berättar i intervju om olika arbetssätt för att stimulera elever som har kommit långt. Dessa elever kan till exempel få läsa för andra elever, få svårare böcker och utmanande uppgifter eller utmanas i muntliga diskussioner. På observerade lektioner var huvuddelen av undervisningen gemensam. Det var undervisning i helklass eller individuellt arbete där eleverna i huvudsak förväntades göra samma sak. Det fanns ändå flera exempel på individanpassning. Lärarna gav mycket hjälp på individnivå och de anpassade dialog och frågor utifrån elevers olika förutsättningar.

Det var inte lika tydligt på observerade lektioner att elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling fick stimulans på sin nivå. I en klass fick elever som blev klara med dagens beting välja mellan tre olika saker, varav en var att läsa i bänkboken.

Elevers delaktighet i sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna till viss del stimulerar elever att reflektera och ger dem vägledning i strategier för sitt eget lärande. I intervju berättar lärare att de jobbar med att främja elevernas förmåga att reflektera genom att man till exempel i lässtunder stannar upp och reflekterar eller skriver läslogg. Lärarna berättar att några elever lyckas bra, men att många har svårt för att reflektera och att förmågan tar tid att utveckla. Lärarnas beskrivning av vad det innebär att de jobbar formativt indikerar samma sak som rektorn säger i intervju, att det formativa lärande är ett område som kan utvecklas.

På de observerade lektionerna förekom tillfällen då eleverna fick reflektera utan ett givet svar samt utveckla strategier för sitt eget lärande. Ett exempel är att eleverna fick tänka ut strategier för att lösa uppgifter med multiplikation. Läraren visade sedan eleverna olika möjliga strategier för att räkna dessa multiplikationer.

Skolinspektionens granskning visar vidare att eleverna på Kalknäs skola i begränsad utsträckning får vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. I intervjuer uppger några elever att de ibland kan få rösta på vad de vill göra på idrott och elevens val, välja aktivitet på pysseldagar eller välja i vilken ordning de ska göra uppgifter. Andra elever har svårt att komma ihåg att de har fått delta i planering eller utvärdering av undervisningen. Lärarna uppger att det inte sker så ofta att elever får utvärdera undervisningen. De kan få lämna synpunkter, men det blir ofta samma svar, enligt lärarna. Efter något moment har lärarna ställt frågor om vad som har varit roligast och det har handlat både om arbetsformer och arbetssätt.

På alla observerade lektioner styrde lärarna undervisningens innehåll samt vilka arbetsformer och arbetssätt som skulle användas. Det inflytande eleverna hade var att de kunde få välja mellan olika extrauppgifter när de blev klara med lektionens beting.

Kalknäs skola har utökat elevinflytande som identifierat mål i sitt kvalitetsarbete för läsåret 2018/19. Lärarna uppger att de har varit delaktiga i arbetet med att identifiera målet, att de vill fånga upp elevernas synpunkter och att det är ett område som behöver utvecklas ytterligare. Det har lyfts vid ett tillfälle i arbetslaget, men inte återkommit under hösten. Lärarna har under terminen upplevt ett behov av att styra upp mycket på skolan och de uppger att arbetet med elevinflytande kan ha blivit bortglömt. Rektorn ger samma bild. Under hösten har delaktighet och inflytande inte prioriterats.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan *i flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Undervisning, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att det i undervisningen ingår varierade metoder för att med regelbundenhet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Enligt såväl skollagen som läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Genom att delta i planering och utvärdering av undervisningen ska eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ett personligt ansvar för sitt lärande. För att eleverna ska få möjlighet att ta ett personligt ansvar är det viktigt att lärarna har som utgångspunkt att eleverna kan och vill ta det. Inflytande ska inte endast ske på mindre betydelsefulla

områden, utan handla om centrala delar som arbetssätt och undervisningens innehåll. Inflytandet ska gälla alla elever och anpassas efter ålder och mognad.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn och lärarna på Kalknäs skola sätter igång det planerade arbetet med att ge eleverna större inflytande över planering och utvärdering av undervisning. Eleverna bör få ett reellt inflytande över centrala delar som undervisningens innehåll, arbetsformer och examinationssätt, och inte endast i vissa ämnen eller över mindre väsentliga saker.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

De sammanfattande skälen för bedömningen är att personalen har en samsyn och vidtar ändamålsenliga åtgärder i arbetet för att skapa trygghet och studiero. Eleverna har en trygg miljö med god studiero. Det kan förekomma kränkningar, men de hanteras. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Skolans arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att studieron på skolan är god och att det finns ett samlat arbete kring detta. I intervjuer berättar elever att det oftast är lugnt på lektionerna, även om det i vissa ämnen kan vara mer oroligt ibland. Eleverna berättar också om hur lärarna gör ifall det blir sämre studiero. Oftast räcker det att lärarna säger till. Det finns gemensamma ordningsregler och dessa har de tagit fram på skolrådet som har hållits två gånger denna termin. I skolrådet deltar alla skolans elever.

Lärare uppger i intervju att bättre studiero var ett tydligt mål inför läsåret, att skolan gemensamt har tagit fram ordningsregler och att lärarna är samstämmiga i sina strategier. Arbetet har också gett önskvärt resultat. Lärarna tillrättavisar elever, men

behöver inte skrika och domdera. Elevhälsan och rektorn uppger också att det råder lugn och ro på skolan, och att det är mycket bättre än förra läsåret. Rektorn berättar att han har gett sin bild till lärarna hur lektioner borde struktureras och att de har diskuterat hur skolan kan stötta de elever som behöver det.

På de allra flesta lektioner Skolinspektionen observerade var också studieron mycket god. I de fall elever störde varandra ingrep läraren och tillrättavisningar fick effekt. Telefoner samlade lärarna in vid starten på första lektionen och lade i ett skåp i klassrummet.

Skolans arbete med att skapa trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet och samlat arbete med att skapa trygghet på Kalknäs skola. Det framkommer i intervjuer med elever att de känner sig trygga på skolan. De berättar om kränkningar som har varit, men också att det inte har hänt så mycket det här läsåret. När det sker en kränkning säger eleverna det till en lärare och lärarna tar direkt tag i det som har hänt. Lärarna uppger att de har ett gemensamt förhållningssätt och agerar likvärdigt i förekommande fall. De pratar ihop sig varje morgon och de möter eleverna på väg in från raster och kollar av med rastvakten om något har hänt.

Även elevhälsan och rektorn uppger att det är en trygg skolmiljö. Det kan förekomma kränkningar, men de hanteras. Det är en liten enhet med närhet mellan lärare och elever, och relativt enkelt att hantera då det inte är så många inblandade. Till nu har insatserna varit på individnivå, men under vårterminen har de planerat för förebyggande insatser på klassnivå utifrån materialet "Stopp! Min kropp!". Det förebyggande arbetet har fått vänta lite under hösten eftersom det kom in ny personal, saker behövdes styras upp efter förra läsåret och det nya behövde landa.

Både lärare, elevhälsan och rektorn uppger att de arbetar för att ge eleverna verktyg så de ökar sin förmåga att i större utsträckning lösa konflikter på egen hand. Det har funnits en tendens till att lärarna har löst även mindre konflikter åt eleverna, att eleverna har blivit lite "curlade". Elevhälsan och rektorn har sett att elever från Kalknäs inte alltid har de verktyg de behöver när de kommer till Vallaskolan i årskurs 7, och att de socialt får problem i den nya miljön på en mycket större skolenhet.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygssättning ges i låg utsträckning.

De sammanfattande skälen för bedömningen är att rektorns analys av eventuella skillnader i omdömen och betyg är begränsad. Granskningen visar även att rektorn inte har säkerställt att lärarna har förutsättningar att samverka och använda sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Ett utvecklingsområde behöver därför inledas i denna del. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Uppföljning och analys av lärarnas omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn på Kalknäs skola har kännedom om elevernas kunskapsresultat men att rektorns analys av resultaten är begränsad. De allra flesta elever når målen i samtliga ämnen och de elever som inte når målen har alla olika former av stöd.

Kunskapsresultaten från föregående läsår är dock svåra att analysera eftersom rektorn är tveksam till om de ger en rättvisande bild. Skolan hade detta läsår i stort lärare utan både utbildning och erfarenhet, och insatser fick riktas för att stötta dessa lärare i grundläggande saker som att tolka styrdokument och genomföra strukturerade lektioner. Rektorn skriver i kvalitetsrapporten att lärarna skulle haft behov av stöd i betydligt större omfattning än vad som varit fallet och att det är osäkert om de har gjort rättvisande bedömningar.

Förutsättningar för att säkerställa likvärdiga bedömningar

Skolinspektionens granskning visar att rektorn har en svag styrning av arbetet och ger lärarna begränsade förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Endast mellan enstaka lärare och på lärarnas egna initiativ sker en samverkan kring bedömning och betygssättning. Lärarna berättar i intervju att de samrättar, sätter betyg i samarbete och diskuterar vid funderingar. I övrigt visar granskningen att arbetet kring likvärdig bedömning och betygssättning behöver utvecklas. Lärarna på

skolan har begränsat utbyte med andra skolor. Rektorn skulle önska att det var mer, men i granskningen framkommer inga konkreta beslut för att ändra i den riktningen. Granskningen visar också att Skolverkets bedömningsstöd inte har använts än i årskurs 1, en årskurs där det är obligatoriskt att använda bedömningsstödet. Lärarna uppger i intervjuer att de har pratat om att använda bedömningsstödet i flera årskurser och fått inloggning till bedömningsportalen. De har dock ännu inte kommit igång med det och rektorn har inte lyft det.

Granskningen visar vidare att de obehöriga lärarna skulle behöva mer stöd i sin bedömningspraktik. Under förra läsåret sattes betyg som rektorn själv inte anser är tillförlitliga. Nuvarande lärare uppger också att tidigare bedömningar inte stämmer med vad lärarna ser nu.

Två obehöriga lärare på Kalknäs skola uppger att de detta läsår själv sätter betyg. Det är ingen av de andra lärarna som har fått uppdrag att sätta betyg tillsammans med de obehöriga. Båda uppger att de får begränsat med stöd och att inga nätverk finns. En av lärarna undervisar i ett praktiskt-estetiskt ämne och berättar att hen gärna skulle haft ett nätverk inom kommunen för ämnesutveckling och diskussioner kring bedömning och betygssättning. Det var en träff för tre-fyra år sedan i samband med en upptaktsdag, men det har inte blivit något mer efter det. Rektorn uppger att den andra av dessa två obehöriga får stöd av en legitimerad lärare i Kalknäs, men att rektorn inte har gett denna legitimerade lärare ett formellt uppdrag att stötta den obehöriga.

I praktisk-estetiska ämnen finns det också några lärare som inte var med vid Skolinspektionens intervjuer och som rektorn aldrig träffar. De undervisar i Kalknäs och på andra skolor, rektorn är inte den som har personalansvaret och han är osäker på om lärarna har någon de kan diskutera bedömning och betygssättning med. Rektorn uppger att han måste hitta rätt väg att ge stöd åt sina obehöriga och ambulerande lärare, men att han inte är där än. Han anser att huvudmannen borde skapa ett forum där rektorer som har ambulerande lärare kan prata ihop sig.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *låg utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Bedömning och betygssättning. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete i denna del.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning samt ser till att de metoder som används kvalitetssäkras.

Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Bedömning och betygssättning är en komplex praktik och kräver att lärare inte lämnas ensamma i arbetet. Det är viktigt att lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning, dels i relation till de nationella styrdokument, dels med varandra.¹ I Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning framgår att rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det kan även innebära att man på skolenheten enas om former för dokumentation. Vid behov kan huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala.²

Skolinspektionen rekommenderar att Kalknäs skolas lärare i större utsträckning ges möjlighet att samverka med lärare på andra skolenheter kring bedömning och betygssättning. Speciellt är det viktigt för lärare som är ensamma i sitt ämne på skolan. Ett sätt kan vara att lärarna deltar på kommungemensamma ämnesträffar där bedömning och betygssättning med regelbundenhet är ett tema. Skolinspektionen förutsätter också att rektorn på Kalknäs skola säkerställer att Skolverkets

¹ Skolverket (2016) *Betygsskalan och betygen B och D, Stödmaterial, Reviderad version, Stockholm: Fritzes*.

² Skolverkets allmänna råd med kommentarer, *Betyg och betygssättning*, 2018, sida 22f.

bedömningsstöd används i årskurs 1 och att en obehörig lärare inte lämnas själv i betygssättning utan får stöd av en legitimerad lärare.

På Skolinspektionens vägnar

X Agnetha Burström

Beslutsfattare
Signerat av: Agnetha Burström

X Terje Holand

Föredragande
Signerat av: Terje Holand

I handläggningen av ärendet har även Anders Holmgren och Caroline Rønnegård medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 2 intervjuer med lärare
- En intervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. De dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 12 - 13 december 2018. Besöket genomfördes av Terje Holand och Anders Holmgren.

Kalknäs skola ligger 30 kilometer sydost om Sollefteå stad. Eleverna är läsåret 2018/19 indelade i klasserna F-1, 2-3 och 4-6. Innevarande läsår går det enligt skolans uppgifter 36 elever i årskurserna 1-6 och 2 elever i förskoleklassen. Rektorn har 20 procent av en tjänst som rektor på Kalknäs skola med fritidshem och förskolechef för Kalknäs förskola.